

Naturreservatet Hönstorp

Beslut och skötselplan

Länsstyrelsen
Kalmar län

Bildande av naturreservatet Hönstorp i Mörbylånga kommun i Kalmar län

Länssstyrelsens beslut

Länssstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 3, som naturreservat. Reservatets gränser utmärks i fält. Reservatets namn ska vara naturreservatet Hönstorp.

Länssstyrelsens beslut 1924-12-29, objektnummer 0804065, angående naturminnesmärkens fredande av ek enligt 1 § 1909 års lag upphävs inom området när detta beslut vinner laga kraft.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Hönstorp
Län:	Kalmar
Kommun:	Mörbylånga
Församling:	Torslunda församling och Algutsrum församling
Topografisk karta:	4G NO
Ekonomisk karta:	4G 6i och 4G 6j
Naturgeografisk region:	14B Ölands skogsrika områden
Kulturgeografisk region:	3 Öland och Sydöstmåländska slättbygden
Fastigheter och ägarkategori:	Se sakägarförteckning bilaga 4
Areal:	126,8 ha fördelat på två områden som omfattar 95,5 ha respektive 31,3 ha
Landareal:	126,8 ha
Förvaltare:	Länssstyrelsen

2013-10-25

511-2822-12

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och återställa områdets variationsrika ädellövskogar, mindre kärr, brynzoner och öppna skyddsvärda marker med de värdefulla livsmiljöerna nordlig ädellövskog, trädklädd betesmark, lövsumpskog, fuktäng och kalkgräsmark med tillhörande strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande arter och habitat. Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva inom sitt naturliga utbredningsområde. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet uppnås i huvudsak genom bete av trädklädd betesmark och kalkgräsmark, slåtter av kalkgräsmark, frihuggning av vidkroniga och äldre ädellövträd i ädellövskog och trädklädd betesmark, avverkning av gran samt intern skogsdynamik i ädellövskog och lövsumpskog.

Skälen för beslutet

Hönstorp utgör en del av Mittlandskogen på Öland som hyser mycket höga naturvärden både ur ett nationellt och internationellt perspektiv. De höga naturvärdena i Mittlandets miljöer består framförallt av en rik förekomst av arter och biotoper, mosaiker av olika naturtyper samt av en mycket stor mångfald av sällsynta och hotade arter. Mittlandsskogen anses utgöra ett kärnområde för biologisk mångfald som till sin karaktär, storlek och innehåll saknar motstycke såväl inom landet som i ett Europeiskt perspektiv. Naturreservatet Hönstorp utgör en representativ del av en för Mittlandet typisk och artrik blandad ädellövskog med naturtyper som nordlig ädellövskog, trädklädd betesmark och lövsumpskog.

Viktiga strukturer inom området är bl.a. äldre och grova ädellövträd, bärande och blommande träd och buskar, död ved, varma brynsmiljöer, gläntor samt ett rikt blommande fåltskikt. Området hyser en rik fauna och flora med ett mycket stort antal hänsynskrävande, sällsynta och hotade arter, främst inom grupperna svampar, kärlväxter, fjärilar och skalbaggar. Inom reservatet har noterats mer än 30 rödlistade svamparter. Exempel på hänsynskrävande svamparter som indikerar särskilt skyddsvärda miljöer är bl.a. slöj-röksvamp (VU), praktspindling (VU) och olivjordtunga (NT). Vid en inventering av vedlevande skalbaggar i det Öländska Mittlandet sommaren 2006 hittades ett stort antal rödlistade arter. Av 31 rödlistade skalbaggsarter kan nämnas arter som rödbandad ristbagge (EN), ekträdlöpare (VU) och aspögonbagge (NT). Exempel på andra hänsynskrävande och hotade arter i området är bl.a., vresalm (VU), vitgul lövängsbrokmal (NT), skogskorn (VU) och långbensgroda (VU).

Området är av riksintresse för naturvården (Mittlandsområdet NRO08073) enl. 3 kap. 6 § miljöbalken och är i länets regionala strategi för skydd av skog ett högt prioriterat område. Skogar med ett stort inslag av ädellövträd är enligt den nationella skogsstrategin en prioriterad skogstyp som Sverige har ett internationellt ansvar för i bevarandearbetet.

2013-10-25

511-2822-12

Området ingår i länets naturvårdsprogram där det bedömts ha högsta naturvärde (klass 1). I norra delen finns en lövsumpskog som i Länssstyrelsens Våtmarkinventering av Öland 1993, klassades som naturvärdesklass 2, det vill säga objekt med höga naturvärden. Delar av området ingår även i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering och sumpskogsinventering.

Ungefär hälften av områdets totala areal utgörs sedan tidigare av ett samrådsområde (Tveta-Hönstorpområdet) för skogliga arbetsföretag enligt 20§ naturvårdslagen (idag anmälan om samråd enl. 12 kap. 6§ miljöbalken). Samrådsområden för skogliga företag inom delar av Mittlandskogen beslutades av Länssstyrelsen i början av 1990-talet. Motivering till besluten om samrådsområde var bl.a. att omfattande avverkningar och gallringar hade genomförts av lövskog på Öland vid den tiden, vilket då kom att hota många kända värdefulla ädellövskogsområden. Redan då motiverades samrådsbesluten med att områdena dessutom har sådana naturvärden att det kan vara motiverat att bilda naturreservat. Den sydöstra delen av området som sedan tidigare berörs av beslutet om samrådsplikt för skogliga åtgärder ingår sedan 2002 i EU:s Natura 2000-nätverk (Hönstorp, områdeskod SE0330221).

Södra delen av reservatsområdet ingår i Tveta och Arontorps vattenskyddsområden enligt 7 kap. 21-22§§ miljöbalken. Vattenverket vid Tveta är Mörbylånga kommuns enskilt viktigaste vattentäkt. Enligt kommunens översiktsplan planeras en utveckling och utökning av vattenskyddsområdet.

Bildande av naturreservatet bidrar till uppfyllande av de regionala delmålen för miljö- kvalitetsmålen Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap samt Ett rikt djur- och växtliv.

Områdets värden kan påverkas negativt av avverkning och andra skogliga åtgärder, dikning, vattenreglering och andra åtgärder som förändrar hydrologin, upphörd hävd av naturbetesmarkerna samt av olika exploateringsföretag. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas och bör därför förklaras som naturreservat.

Länssstyrelsen bedömer att förordnande om naturreservat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1-4 kap. miljöbalken samt med den kommunala översiktsplan som gäller för området.

Länssstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken och finner dels att det finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat dels att de föreskrifter som ska gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länssstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser för allmänhetens friluftsliv att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning av regelgivningen.

2013-10-25

511-2822-12

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länssstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats.
3. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.
4. Anlägga för området helt ny luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning. (*Vid ersättning av befintlig luftledning se föreskrift A20*)
5. Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets eller skogsbrukets behov.
6. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov.
7. Bedriva täkt av något slag.
8. Borra, spränga, gräva, schakta, muddra, påla, utfylla eller tippa.
9. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse
10. Dika.
11. Odlar upp skogsmark, betesmark, slåttermark eller våtmark.
12. Tillföra växtnäringsämne (exempelvis stallgödsel, handelsgödsel, rötslam) jordförbättringsmedel eller kalk.
13. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
14. Använda ivermektinbaserade preparat på betesdjur då de uppehåller sig inom reservatet, annat än vid direkt veterinär rekommendation.
15. Avverka eller utföra skogsvårdsåtgärd.
16. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
17. Plantera in eller sätta ut växt- eller djurart.
18. Plantera eller så träd eller buskar.

2013-10-25

511-2822-12

19. Framföra motorfordon annat än på befintliga vägar, för jordbrukets behov, eller i samband med jakt för transport av skjuten älg, hjort eller skjutet vildsvin.

Det är förbjudet att utan Länssstyrelsens tillstånd:

20. Ersätta befintlig luftledning med markförlagd kabel.
21. Anlägga led, bro eller spång, bredda befintlig väg eller uppföra vägbom.
22. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch, konstföremål eller liknande anordning eller göra inskrift.
23. Utföra rensning av befintliga diken eller vattenhål för att bibehålla vattnets djup eller läge.
24. Använda området för tävlings- eller övningsändamål.

Föreskrifterna under A gäller inte vid drift och underhåll av allmän och enskild väg med tillhörande vägområde.

Utan hinder av föreskrifterna under A får befintliga bruksvägar till åkermark underhållas för att möjliggöra framkomlighet med jordbruksmaskiner.

Utan hinder av föreskrifterna under A får en ny tillfartsväg till planerade vindkraftsverk anläggas över fastigheten Törnbotten 5:3 i samma sträckning som befintlig traktorväg enligt markering på bifogad beslutskarta, bilaga 3.

Utan hinder av föreskrifterna A 15 och A 16 får träd som fallit ned över befintliga vägar, stigar, ledningsgator, stängsel, tomtmarker, åker-, betes- eller slåttermarker upparbetas och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet.

Utan hinder av föreskriften A 15 får vedartad vegetation som växer i anslutning till åkermark och som på ett betydande sätt försvårar ett rationellt brukande av åkermarken tas bort. Träd med höga naturvärden ska sparas. Samråd ska ske med Länssstyrelsen innan åtgärd utförs.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för underhåll av befintliga ledningar samt underhållsröjning av befintliga ledningsgator.

Under hinder av föreskriften A 20 får en markförlagd kabel läggas längs samma sträckning och i direkt anslutning till ny väg som planeras anläggas genom reservatet över fastigheten Törnbotten 5:3, se undantag ovan.

Föreskriften A 15 gäller inte vid husbehovsavverkning enligt särskilda villkor i överenskommelser om intrångsersättning samt enligt riktlinjerna för husbehovsavverkning, se bilaga 1.

2013-10-25

511-2822-12

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för bedrivande av tillsyn och underhåll av befintliga vattenbrunnar samt vattenledningar inom vattenskyddsområden enligt 7 kap. 21-22 §§ miljöbalken till skydd för grund- och ytvattentillgången, Arontorp vattentäkt (1983-10-31, dnr: 11.184-3634-81) samt Tveta vattentäkt (1986-12-19, dnr: VA 20/1983 DVA 71/1986) med tillhörande beslut och föreskrifter.

B. Förpliktelser enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av och information om reservatet.
2. Uppförande och underhåll av en mindre parkeringsplats och informationsskylt i reservatets norra del i anslutning till en mindre grusad väg som löper västerut från den allmänna vägen 961 strax norr om Hönstorp. Uppförande och underhåll av informationsskylt vid befintlig parkeringsplats för Arontorps naturreservat. Anläggande av en strövstig i reservatets södra del.
3. Naturvårdande skötsel i huvudsak i form av bete av trädklädd betesmark och kalkgräsmark, slåtter av kalkgräsmark, friställning av vidkroniga och äldre ädellövträd i ädellövskog och trädklädd betesmark, avverkning och ringbarkning av gran samt intern skogsdynamik i ädellövskog och lövsumpskog.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Skyddsåtgärder mot invasiva arter eller skadeorganismer som kan hota syftet med reservatet, exempelvis vid massangrepp av insekter eller svampar som kan orsaka omfattande traddöd.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Framföra motorfordon annat än på befintliga vägar.
2. Ställa upp motorfordon, husvagn eller släpvagn annat än på särskilt anvisade vägar och platser.
3. Tälta mer än högst ett dygn på samma ställe.

2013-10-25

511-2822-12

4. Klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet.
5. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
6. Göra upp eld.
7. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
8. Gräva eller dra upp kärlväxter.
9. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.

Det är förbjudet att utan Länssstyrelsen tillstånd:

10. Samla in insekter med fällor som dödar.

Föreskrifterna under C gäller inte ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet.

Föreskrifterna i A-C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller låta utföra de åtgärder som erfordras för reservatets skötsel och som framgår av föreskrifterna B 1 – 5 ovan.

Länssstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse är bl a:

7 kap. 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

7 kap. 21-22 §§ miljöbalken angående vattenskyddsområden till skydd för grund- och ytvattentillgången, Arontorp vattentäkt (1983-10-31, dnr: 11.184-3634-81) samt Tveta vattentäkt (1986-12-19, dnr: VA 20/1983 DVA 71/1986) med tillhörande beslut och föreskrifter.

Upplysningar

Intäkter från eventuellt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter tillfaller staten i enlighet med träffad överenskommelse mellan staten och fastighetsägare.

Förvaltaren äger rätt att i enlighet med träffade överenskommelser med vägsamfälligheter nyttja samfälliga vägar inom reservatet. Besökare äger rätt att nyttja mindre grusad väg som löper västerut från den allmänna vägen 961 strax norr om Hönstorp fram till iordningställd informations- och parkeringsplats.

2013-10-25

511-2822-12

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare för naturreservatet är Länsstyrelsen.

Ärendets beredning

I slutet av 1980-talet och början av 1990-talet ökade skogsbruksaktiviteten påtagligt i Mittlandet, främst beroende på ökad efterfrågan på lövträdsvirke. Omfattande avverkningar och gallringar av lövskog utfördes vid den tiden inom vissa delar av Öland. Avverkningarna skadade i vissa fall naturvärdena. Som en följd av detta beslöt Länsstyrelsen 1993 att utreda reservatsbildning för ett antal lövskogsområden med särskilt höga naturvärden. Genom ett beslut i september 1993 infördes samrådsplikt för skogliga arbetsföretag mm inom de aktuella områdena. Den östra delen som utgör cirka halva arealen av naturreservatet Hönstorp berörs idag av samrådsplikten enligt gällande beslut från 1993. Redan då motiverades samrådsbesluten med att berörda områden har sådana naturvärden att det kan vara motiverat att bilda naturreservat.

Den del av området som redan var känt för sina höga naturvärden föreslogs av Länsstyrelsen som Natura 2000-område. Regeringen antog förslaget i januari 2002. Vid närmare utredning har det tillkommit ny kunskap. Området med höga naturvärden är än större och omfattar dubbelt så stor areal som tidigare avgränsats som Natura 2000 område.

Med anledning av områdets höga naturvärden påbörjades under 2006 en utredning av områdets skyddsbehov och avgränsning. En sakägarförteckning upprättades av lantmäteriet. Berörda markägare informerades om områdets naturvärden, skyddsbehov och avgränsning per brev under våren 2007. Kort därefter träffade Länsstyrelsen varje enskild markägare för att informera om och diskutera frågor kring reservatsbildningen och hur processen går till. En tidig förslagsversion av beslut och skötselplan skickades ut till samtliga berörda markägare under våren 2008. Lantmäteriet har på uppdrag av Länsstyrelsen mätt in gränsen för naturreservatet efter utstakning i fält. Vid själva inmätningen och utstakningen av reservatsgränsen erbjöds markägarna att delta.

Värderingsbyrån i Sydost AB genomförde under vintern 2008 värdering av de fastigheter som berörs av förslaget till naturreservat. NaiSvefa har därefter förhandlat med berörda fastighetsägare. Länsstyrelsen har träffat överenskommelse om intrångsersättning med ägare till fastigheterna Björnhovda 4:7, 4:30 och 9:6, Törnbotten 1:8, 3:7, 5:3 och 16:1 samt Hönstorp 1:3, 2:2 och 2:3. Vid beslutsdatum saknas uppgörelse med ägaren till fastigheten Björnhovda 3:11.

Samtliga sakägare har 2009-08-13 med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att yttra sig över förslaget.

Synpunkter inkom från Mörbylånga kommun och E.ON Elnät Sverige AB.

Mörbylånga kommun

2013-10-25

511-2822-12

Enligt kommunstyrelsen i Mörbylånga kommun väger tryggheten av den kommunala vattenförsörjningen betydligt tyngre än bildandet av naturreservatet Hönstorp. Kommunen förutsätter dock att dessa intressen skall kunna samsas även i framtiden. Enligt Mörbylånga kommuns översiktsplan planeras en utveckling och utökning av vattenskyddsområdet. Mörbylånga kommun anser att särskild hänsyn skall tas till ett eventuellt ökat vattenuttag. Kommunen anser därför att vattenintresset skall prioriteras högre än övriga intressen i reservatet. Därför vill Mörbylånga kommun att föreskrifterna under A inte ska utgöra hinder för möjlighet att förstärka Tveta vattentäkt med bl.a. nya brunnar för vattenuttag, nydragning av ledningar och skapande av nya vägar.

Samråd med Mörbylånga kommun har även ägt rum vid besök i fält i det planerade reservatet 2011-06-13. Vid mötet framfördes åter de synpunkter gällande undantag för utveckling av vattentäkten i Tveta som togs upp i remissvaret. Vidare framkom det att det viktigaste området för framtida utvecklingsmöjligheter för vattentäkten är ett ca 5 ha stort område i sydost som utgörs av öppen till skogsbeklädd betesmark. Kommunen föreslog därför att denna del skulle utgå ur planerat naturreservat.

Kommentar: Länsstyrelsen har övervägt kommunens synpunkter och sökt göra en samlad avvägning mellan intresset att bevara naturvärdena gentemot vattenskyddsintresset. Länsstyrelsen har vid denna avvägning funnit att kommunens förslag om ändring av reservatsgränsen bör tillgodoses och att ett område omfattande ca 5 ha betesmark i sydost därmed utgår ur reservatet. Gränsändringen innebär att ett viktigt område med utvecklingspotential för vattentäkten inte kommer att ingå i reservatet vilket bör tillgodoses vattenskyddsintresset på ett lämpligt sätt.

E.on:

E.ON Elnät Sverige AB vill att föreskrifterna kompletteras med att det inte ska utgöra något hinder att befintlig luftledning ersätts med markförlagd kabel. Vidare skriver E.ON att det pågår arbete med att etablera 3 vindkraftverk i anslutning till området och att elnätet behöver förstärkas om en vindkraftsetablering genomförs. Det skulle innebära att befintlig luftledning behöver ersättas av jordkabel och att sträckningen förläggs i den väg som vindkraftexploatören planerar anlägga.

Kommentar: En justering och komplettering av reservatsföreskrifterna har gjorts under A.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till Vägverket, Skogsstyrelsen, Algotsum hembygdsförening, Torslunda hembygdsförening, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Ölands naturskyddsförening, Föreningen SydostEntomologerna, Ölands Botaniska förening, Ölands Ornitologiska Förening, Högskolan i Kalmar och Ekologiska forskningsstationen i Skogsby.

Svar har inkommit från Ölands Ornitologiska förening, Skogsstyrelsen och Vägverket.

Vägverket

Vägverket tillåter inte att den ficka som finns vid väg 957 används som informations- och parkeringsplats då denna är avsedd för andra ändamål än parkering. Vägverket anser vidare att det inte är lämpligt att gränsen för naturreservatet sträcker sig ända fram till väg

2013-10-25

511-2822-12

957. Detta med anledning av att det kan finnas behov av att i framtiden, exempelvis bredda vägen eller anlägga gång- och cykelväg.

Kommentar: Länssstyrelsen har tagit hänsyn till Vägverkets synpunkter angående informations- och parkeringsplatsen. Gränsen för naturreservatet går längs med befintlig stenmur eller i gränsen för själva vägområdet vilka utgör tydliga och naturliga reservatsgränser. Området utgörs även av Natura 2000 området, Hönstorp. Med hänsyn till detta har inga justeringar av reservatsgränsen gjorts. Om det blir aktuellt att bredda väg 957 och om reservatsområdet berörs krävs tillstånd enligt föreskrift A21.

Ett omarbetat förslag till beslut och skötselplan har i maj 2013 remitterats till samtliga sakägare. Synpunkter har inkommit från Mörbylånga kommun och E.on.

Mörbylånga kommun:

Kommunen ställer sig positiva till förslaget och är tacksamma för att Länssstyrelsen beaktat kommunens synpunkter vid tidigare samråd och uteslutit den del av området som i dagsläget berör kommunens vattentäkt.

E.ON

E.ON Elnät har påtalat att tidigare framförda synpunkter gällande utbyte av luftledning mot markförlagd kabel och förstärkning av elnätet till följd av en vindkraftsetablering kvarstår. Enligt E.ON behöver befintlig luftledning ersättas med en markkabel vars sträckning samordnas med den väg som vindkraftexploatören planerar att anlägga.

Kommentar:

Länssstyrelsen har beaktat E.ON:s synpunkter genom att under A-föreskrifterna lägga till särskilda undantag för aktuell väg och markkabel.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se bilaga 5.

Upplysning om ersättningstalan

Sakägare som ännu inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan väcka talan enligt 31 kap MB mot staten i Mark- och miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan skall ställas till Mark- och miljödomstolen i Växjö.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

2013-10-25

511-2822-12

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Stefan Carlsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även chefen för miljö- och naturavdelningen Karin Bergman, chefen för naturskyddsenheten Anders Kjellberg, chefen för samhällsbyggnadsenheten Birgitta Eriksson, kulturmiljöhandläggare Per Lindegård, reservatsförvaltare Johan Jansson, reservatsförvaltare Brita Fahlström samt naturskyddshandläggare Roland Persson deltagit, den sistnämnde föredragande.

Stefan Carlsson

Roland Persson

Bilagor

1. Riktlinjer för husbehovsavverkning
2. Översiktskarta
3. Beslutskarta
4. Sakägarförteckning
5. Upplysning om kungörelsedelgivning/Hur man överklagar
6. Skötselplan
 - 6.1 Skötselplankarta
 - 6.2 Fornlämningskarta
7. Utdrag ur fornminnesregistret

Sändlista

Kungörelse om införande av ortstidning i Kalmar län

2013-10-25

Landshövding Stefan Carlsson

Landshövding Karin Bergman

Landshövding Anders Kjellberg

Landshövding Birgitta Eriksson

Landshövding Per Lindegård

Landshövding Johan Jansson

Landshövding Brita Fahlström

Landshövding Roland Persson

Länsstyrelsen
Kalmar län

BESLUT

12 (12)

2013-10-25

511-2822-12

Övriga

Riktlinjer för husbehovsavverkning

Husbehovsavverkning får ske där särskilt avtal om detta träffats i samband med intrångsavtalet och då i enlighet med de begränsningar som angivits i avtalet. Det får endast utföras efter utstämpling av naturvårdsförvaltaren. Beställning av detta sker minst sex veckor före planerad avverkning och denna ska sedan utföras samma kalenderår.

I överenskommelsen för respektive fastighet anges hur många kubikmeter skog som högst får avverkas varje enskilt år. I första hand avverkas gran eller björk, eller i andra hand där gran eller björk ej förekommer, ask, ek eller asp. Lövträd av arterna fågelbär, lind, lönn, oxel, sälg samt samtliga almarter sparas. Enstaka träd av dessa arter kan dock avverkas om det är motiverat av naturvårds- eller kulturmiljövårdsskäl.

Grova träd, hålträd, boträd, stående döda och döende träd, vindfällan, lågor eller andra träd som är värdefulla för faunan och floran skall sparas.

Träd av arterna ask, ek eller asp som är grövre än 20 cm i brösthöjd får ej avverkas. Enstaka, grövre träd kan dock avverkas i undantagsfall.

Röjning får ske för att möjliggöra/underlätta fällning av träd eller för att öka framkomligheten vid uttransport av virke i samband med husbehovsavverkning. I övrigt bör buskskiktet bibehållas. Avverkning och uttransport av virke skall utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark och vegetation minimeras.

Träd som fallit eller hotar falla ned över stängsel, väg, dike, åkermark eller på fornlämning får upparbetas och flyttas till lämplig plats i reservatsområdet.

Bilaga 3
Beslutskarta

NATURRESERVATET HÖNSTORP

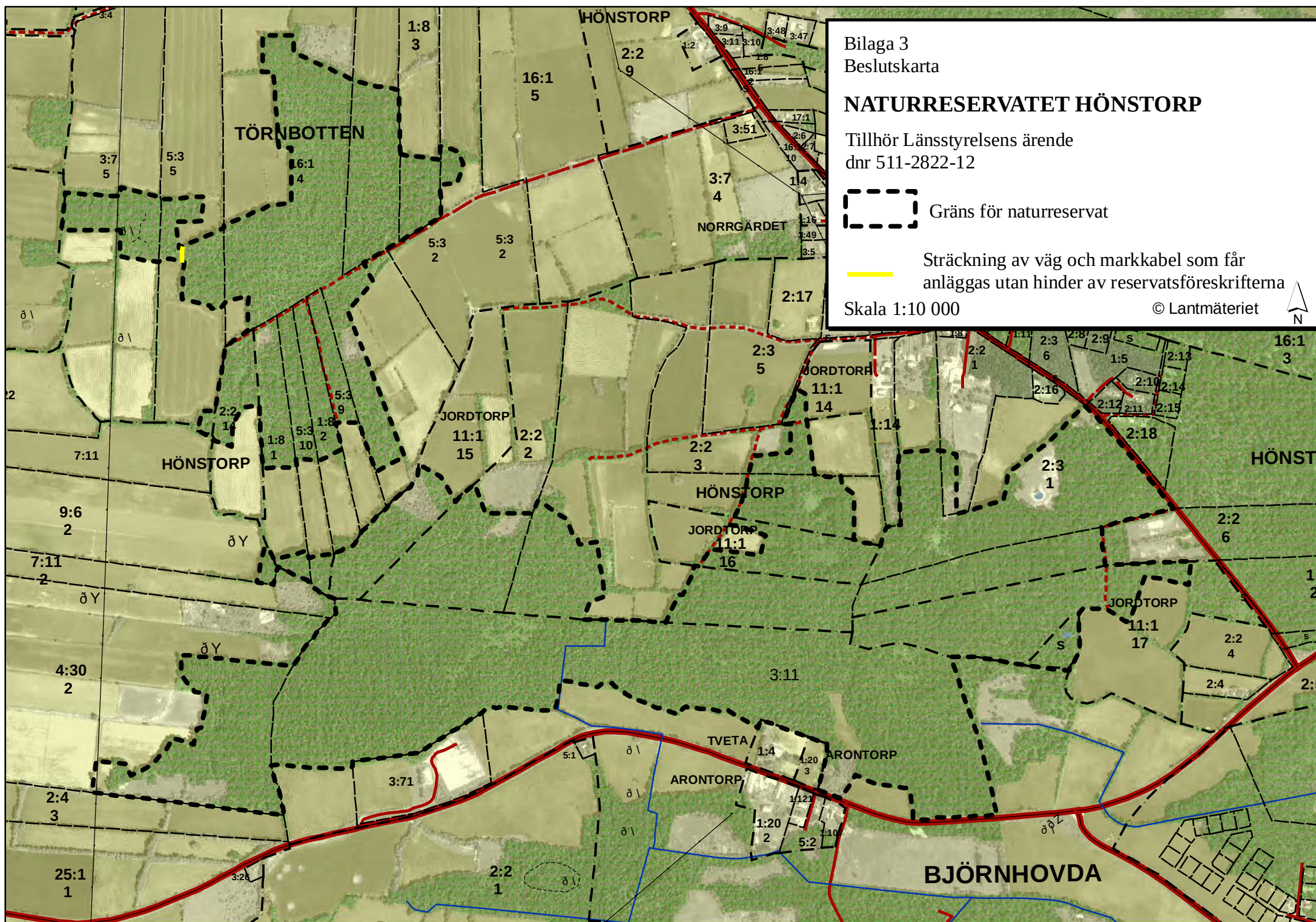
Tillhör Länsstyrelsens ärende
dnr 511-2822-12

 Gräns för naturreservat

 Sträckning av väg och markkabel som får
anläggas utan hinder av reservatsföreskrifterna

Skala 1:10 000

© Lantmäteriet

SAKÄGARFÖRTECKNING NATURRESERVATET HÖNSTORP

Enligt fastighetsrättslig utredning upprättad av Lantmäteriet 2012

Objekt	Ägare/innehavare, Adress	Andel ägande	Anmärkning
FASTIGHETER			
Björnhovda 3:11		1/1	
Björnhovda 4:30		1/1	
Björnhovda 9:6		1/1	
Hönstorp 2:2		1/2 1/2	
Hönstorp 2:3		1/2 1/2	
Jordtorp 11:1		1/1	
Törnbotten 1:8		1/2 1/2	

Törnbotten 3:7		1/1	
Törnbotten 5:3		1/1	
Törnbotten 16:1		1/2 1/2	
MARKSAM- FÄLLIGHETER			
Hönstorp s	Hönstorp 1:3	1/1	Andel 25 % i samfällda vägar och grustag
	Hönstorp 2:2,	1/2	Andel 25 % i samfällda vägar och grustag
		1/2	
	Hönstorp 2:3,	1/2 1/2	Andel 50 % i samfällda vägar och grustag
Törnbotten s	Törnbotten 1:8	1/2 1/2	Andel 5,94 % i samfällda vägar

	Törnbotten 3:7	1/1	Andel 14,29 % i samfällda vägar
	Törnbotten 5:3	1/1	Andel 19,94 % i samfällda vägar
	Törnbotten 16:1	1/2 1/2	Andel 22,02 % i samfällda vägar
	Törnbotten 1;7	1/1	Andel 11,08 % i samfällda vägar
	Törnbotten 1:18	1/1	Andel 11,09 % i samfällda vägar
	Bröttorp 4:10	1/1	Andel 1,34 % i samfällda vägar
RÄTTIGHETER			
Servitut kraftledning	Eon Sverige AB, 205 09 Malmö.		Belastar fastigheterna Björnhovda 23:1 och Törnbotten 3:7
NYTTJANDERÄTT			
Nyttjanderätt till betesmark			På del av fastigheten Björnhovda 3:11 enligt avtal med Mörbylånga kommun
Nyttjanderätt för jordbruksändamål			På del av fastigheten Björnhovda 3:11 enligt arrendekontrakt

			med Mörbylånga kommun
Nyttjanderätt till jakt			På fastigheten Björnhovda 3:11 enligt avtal med Mörbylånga kommun.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

VEM KAN ÖVERKLAGA	Beslutet får överklagas av den som beslutet angår om det gått honom eller henne emot. Beslutet får även överklagas av Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen eller Havs- och vattenmyndigheten.
VEM SKA PRÖVA ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos Regeringen, miljödepartementet.
HUR MAN UTFORMAR ÖVERKLAGANDET	I skrivelsen ska Ni • tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och dag för beslutet • redogöra varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt • redogöra för hur Ni anser att beslutet ska ändras Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till Regeringen, miljödepartementet. Länsstyrelsens adress och telefonnummer finner Ni längst ner på denna sida.
SENASTE DATUM FÖR ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse inom tre veckor från den dag beslutet kungjorts i länets författningssamling samt kungjorts i ortstidning , annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Ni ska underteckna skrivelsen och förtydliga namnteckningen. Uppge personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer till bostaden samt adress och telefonnummer till arbetsplatsen och ev. annan plats där Ni är anträffbar.

Skötselplan för naturreservatet Hönstorp

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och återställa områdets variationsrika ädellövskogar, mindre kärr, brynzoner och öppna skyddsvärda marker med de värdefulla livsmiljöerna nordlig ädellövskog, trädklädd betesmark, lövsumpskog, fuktäng och kalkgräsmark med tillhörande strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande arter och habitat. Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva inom sitt naturliga utbredningsområde. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet uppnås i huvudsak genom bete av trädklädd betesmark och kalkgräsmark, slåtter av kalkgräsmark, frihuggning av vidkroniga och äldre ädellövträd i ädellövskog och trädklädd betesmark, avverkning av gran samt intern skogsdynamik i ädellövskog och lövsumpskog.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Hönstorp
Objektnummer	NVR-id 2041312
Skyddsform	Naturreservat
Natura 2000 beteckning	SE0330221
Län	Kalmar
Kommun	Mörbylånga
Fastigheter	<i>Se bilaga 4</i>
Servitut	Servitut för kraftledning över fastigheterna Björnhovda 23:1 och Törnbotten 3:7 till förmån för EON.
Nyttjanderätter	Nyttjanderätt till betesmark på del av fastigheten Björnhovda 3:11, tillsvidare fr o m 2001-01-01

	enligt markupplåtelseavtal med Mörbylånga kommun, 2001-02-07. Nyttjanderättshavare är Nyttjanderätt för jordbruksändamål på del av fastigheten Björnhovda 3:11, arrendetiden utgör tre år fr o m 2000-04-15, med förlängning ett år i taget om inte avtalet sägs upp, enligt arrendekontrakt med Mörbylånga kommun. Nyttjanderättsh Nyttjanderätt till jakt på fastigheten Björnhovda 3:11, arrendetiden utgör tre år fr o m 1995-07-01, med förlängning tre år i taget om inte avtalet sägs upp, enligt jaktarrendekontrakt med Mörbylånga kommun, 1995-06-19. Nyttjanderättsha-
Totalareal (ha)	126,8
Landareal (ha)	126,8
Areal skyddad produktiv skogsmark (ha)	120,2
Naturtyper, Vic-Naturs indelning:	Areal (ha)
Granskog	0,3
Triviallövskog	1,7
Triviallövskog med ädellövinslag	1,9
Ädellövskog	92,6
Lövsumpskog	23,7
Betesmark	2,2
Övrig våtmark	0,4
Övrig öppen mark	4,0
Naturtyper, art- och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
*Nordlig ädellövskog (9020)	38,7
*Lövsumpskog (9080)	9,8
Trädklädd betesmark (9070)	4,7
Fuktängar med blåtåtel eller starr (6410)	0,4
Kalkgräsmarker (6210)	1,3
Målhabitat (<i>Målklassning för område som ännu inte uppnått habitatstatus enligt art- och habitatdirektivet</i>)	
*Nordlig ädellövskog (9020)	50,9
*Lövsumpskog (9080)	13,9

Fuktängar med blååtätel eller starr (6410)	0,2
Kalkgräsmarker (6210)	4,9
Slätterängar i låglandet (6510)	0,6
<i>*Prioriterade naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv</i>	
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	*Nordlig ädellövsskog (9020), *Lövsumpskog (9080), Trädklädd betesmark (9070), Kalkgräsmarker (6210) och Fuktängar med blååtätel eller starr (6410)
Strukturer och funktioner	Grova träd, Gamla träd, Blommande träd och buskar, Hålträd, Boträd, Stående döda och döende träd, Lågor, Brynmiljöer och gläntor, Betande djur.
Arter	Arter som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter: Långbensgroda, Storviol, Månhornsbagge, Humlekortvinge och Slöjroksvamp. Rödlistade och hänsynskrävande arter som kretsfly, vitgul lövängsbrokmal, skogskorn, vresalm, tandsnäcka, ekoxe, ekträdlöpare, juvelspindling, rödfotad spindling, violfingersvamp, brun lundlav och kattuggla, se även artlistan under kap. 10.
Friluftsliv	Naturpedagogik Kulturhistoria Besöksobjekt
Övrigt	Forskning/referensområde

2.2 Områdets bevarandevärden

2.2.1 Kulturhistoriska bevarandevärden och historisk markvändning

Reservatet ligger på marker som traditionellt varit inägomark till byarna Hönstorp, Törnboten, Tveta och till mindre del även Björnhovda. Området har troligen brukats som lövängar under långa tider, vilket inneburit att det varit betydligt mer öppet tidigare. Byarna Tveta, Hönstorp, Törnboten och Björnhovda är alla av medeltida ursprung. Björnhovda omtalas första gången 1375 som *Biornhofde* och de övriga 1539 som *Tuette*,

Hönystorp och Tornnebått. I Hönystorp och Törnbotten genomfördes storskiften i början av 1800-talet. Vid denna tid brukades de marker som omfattas av reservatet främst för slätter. Även några mindre åkerlyckor har under vissa kortare perioder varit upptagna inom området. Den huvudsakliga åkermarken har annars traditionellt legat i nära anslutning till bybebyggelsen just utanför reservatet.

Inom hela reservatet finns rikligt med lämningar och kulturhistoriska spår som vittnar om äldre tiders brukande. Mycket stenmurar finns i markerna, bland annat en lång och väl-lagd fägata söder om Hönstorps by. Utmed gränsen mellan byarna Hönystorp och Tveta, vilken även utgör gammal sockengräns mellan Algutsrum och Torslunda socknar, finns en särskilt lång mur. Flera mindre stenmurar och äldre åkrar med gamla diken och slutfåror finns på många andra håll i området. I södra delen av reservatet, i direkt anslutning till Tveta gård, finns dessutom tydliga rester efter en tidigare engelsk park. Utmärkande för den engelska parken var öppna rum skapade i den natur som fanns på platsen. I parken anlades därför inga nya miljöer med rabatter och liknande, utan avsikten var att den skulle efterlikna naturen själv. I den gamla parken märks ännu ett system av gångar men även anläggningar efter tidigare viloplatser, lusthus och en grotta. I området ses även stubbar från äldre och ofta grova träd som vittnar om hur trädskiktet var fördelat i parken. Parken, som finns omtalad i historiska källor, har troligen tillkommit vid början av 1800-talet.

Inom reservatet finns ett mindre antal registrerade fornlämningar, i huvudsak i områdets nordvästra del. De utgörs av rösen och stensträngar (RAÄ Algutsrum nr 5) men även enstaka odlingsrösen (RAÄ Algutsrum nr 6).

Reservatets säregna naturvärden med bland annat många spärrgreniga träd, främst ek, har även höga kulturhistoriska värden, eftersom de utgör en kvarleva från tider när området var betydligt mer öppet som ett resultat av en kontinuerlig hävd.

2.2.2 Biologiska bevarandevärden

Reservatet, som utgör en del av Mittlandskogen, består till största delen av artrika ädel-lövskogar med lundflora av varierad karaktär. Slutna ädellövskogar är vanligt förekommande men här finns även luckig skog, varav delar betas, samt sumpskogar, trivial-lövskogar, mindre kärr, öppna betesmarker och brynmiljöer. Dessa miljöer bidrar till en mycket värdefull variation inom området. I reservatets blandädellövskogar finns bl.a. ek, ask, lönn, lind, björk, lundalm, skogsalm och vresalm. Här finns även mer hasseldomine-rade områden, vilket tillsammans med äldre spärrgreniga ekar, enstaka tidigare hamlade träd, stenmurar, rösen, brunnar och fägator indikerar tidigare hävd. I kantzonerna mellan öppen mark och sluten skog finns ofta välutvecklade brynmiljöer som utgör viktiga nektar- och pollenmiljöer, med bl.a. hagtorn, slån, nypon, vildapel, sälg samt ett rikt blommande fältskikt.

Stora delar av reservatets skogar påverkas av högt vattenstånd under delar av året. I mer permanent vattenhållande och blöta delar finns lövsumpskogar som karaktäriseras av att träden ofta växer på socklar. Trädskiktet i lövsumpskogarna är varierat med arter som ask, björk, asp, al, vresalm och ek. I den norra delen av reservatet återfinns lövsumpsko-gar som domineras av ädellövträd, där grövre spärrgreniga ekar utgör ett värdefullt inslag. I mer öppna delar och i delar som påverkats av tidigare avverkningar växer ofta mycket björk och salix-arter (sälg och videarter). Närvaron av salix-arter är värdefull då de bidrar till en stor mängd nektar och pollen under tidig vår vilket gynnar insektslivet. Lövsump-

skogarna utgör även viktiga områden för långbensgrodan *Rana dalmatina* (VU), som förökar sig i de mer glesa och vattenhållande delarna av lövsumpskogarna.

Bete förekommer både i den norra och södra delen av reservatet. Totalt betas ca en fjärdedel av reservatets skogsareal i varierad utsträckning. En viktig förklaring till en stor del av den biologiska mångfalden i Mittlandets skogar är just hävden. Många av arterna gynnas här av det mosaikartade landskap som bete ger upphov till. Betet i reservatet är som mest påtagligt i den södra delen där större områden betas med nötkreatur. I de betade skogsområdena är träd- och buskskiktet glesare än i övriga obetade delar, dels på grund av att betesdjuren håller efter uppkommande sly och buskar men också på grund av att buskskiktet delvis är röjt. Som en följd av betet skapas och bibehålls flera och viktiga strukturer och funktioner som tramp, stigar, gläntor, glesa och varma lövskogar samt spärrgreniga lövträd. Flera organismgrupper gynnas av dessa strukturer och funktioner däribland många insekter, svampar, lavar, mossor och kärlväxter. Ett stort antal av de svampar som förekommer i området gynnas av att djuren betar i skogen, däribland slöjröksvamp *Lycoperdon mammiforme* (VU), rödfotad spindling *Cortinarius bulliardii* (VU), mjölmusseron *Tricholoma ustaloides* (NT) och luktvaxskivling *Hygrocybe quieta* (NT). Svampfloran är i övrigt mycket rik och representerar väl Mittlandskogarnas internationella betydelse.

I den östra delen strax söder om Hönstorp finns en öppen torr och utmagrad gammal åker som idag är betesmark. Här har gjorts ett flertal fynd av sällsynta spillningslevande skalbaggar som likgul dyngbagge *Aphodius luridus* (VU), mån- hornsbagge *Copris lunaris* (VU) och humlekortvinge *Emus hirtus* (EN). Vid en inventering av vedlevande skalbaggar i det Öländska Mittlandet sommaren 2006 hittades ett stort antal rödlistade arter i den norra delen av reservatet. Totalt hittades 29 rödlistade arter vid inventeringen, däribland arter som sumpskogslöpare *Platynus krynickii* (NT), ekträdlöpare *Rhagium sycophanta* (VU) samt de mycket sällsynta arterna rödbandad ristbagge *Cyrtanaspis phalerata* (EN) och sågtandad mycelbagge *Liodopria sericornis* (VU). Dessa arter och flertalet andra i reservatet förekommande skalbaggar gynnas av den bitvis rikliga förekomsten av död ved bl.a. i form av torrakor, stubbar, rötter, kvistar, lös bark och lågor. En riklig förekomst av död ved gynnar även många andra organismgrupper som insekter, svampar, mossor, lavar, hackspettar m.fl.

Lövskogarnas kärlväxtflora är rik med välutvecklade fältskiktstyper. Vanligt förekommande arter är blåsippa, vitsippa, gulsippa, vårärt, skogsbingel, lungört, hålnunneört m.fl. Bland rödlistade arter i fältskiktet finns bland annat skogskorn *Hordeleymus europaeus* (VU), skugglosta *Bromopsis ramosa* (VU) och storviol *Viola elatior* (EN). Kärlväxtfloran i lövsumpskogarna domineras mestadels av stora bestånd med jätte- och brunstarr. Här växer även arter som svärdsilja, älggräs, vattenmåra och kärrbräken. I brynzonerna mellan öppen mark och skog finns ofta ett rikt blommande fältskikt med bland annat johannesört, rödklint, vädsklint och stor blåklocka. I reservatets mer öppna till träd- och buskbeklädda betesmarker växer arter som backtimjan, solvända, älväxing, darrgräs, jungfrulin och brudbröd.

Reservatet hyser som helhet ett mycket stort antal arter som signalerar höga naturvärden, är hotade eller hänsynskrävande. Förutom exemplen ovan på svampar, skalbaggar och kärlväxter är även fjärilar, fåglar och lavar väl representerade inom reservatet. Bland fjärilar som noterats i området och som är spridda över Mittlandet på Öland kan nämnas kretsfly *Dicycla oo* (NT), vitgul lövängsbrokmal *Heinemannia festivella* (NT), lungörts-

orgmal *Ethmia quadrillella* (NT), körsbärsfuks *Nymphalis polychloros*, strecktecknat aftonfly *Acronicta strigos* och leverfärgat ängsfly *Apamea epomidi*.

En sammanställning över förekomsten av rödlistade arter, signalarter samt vissa andra intressanta arter finns under kap.10.

2.2.4 Bevarandevärden för friluftslivet

Reservatet är idag inte särskilt välbesökt trots att området är tämligen lättillgängligt. Information och skyltar om områdets miljöer och upplevelsevärden saknas idag. En informationstavla sätts upp i anslutning till parkeringen som hänvisar till Arontorps naturreservat. I sydöstra delen finns utrymme enligt skötselplanen att anlägga en strövstig. Strövstigen kan anläggas under förutsättning att stigen blir en del av den större vandringsleden "Mittlandsleden". Reservatets norra del nås från en mindre grusad väg som löper västerut från den allmänna vägen 961 strax norr om Hönstorp. Under förutsättning att Trafikverket medger tillstånd ska här uppföras en hänvisningsskylt från väg 957 samt anordnas en mindre informations- och parkeringsplats för besökare. I den norra delen finns ett flertal äldre parallella brukningsvägar som är lämpliga strövstråk där man kan uppleva artrika lövsumpskogsmiljöer och blandade ädellövskogar.

3. Generella råd och riktlinjer

3.1 Åtgärder i träd- och buskskiktet

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och floran sparas så som grova träd, hålträd, boträd, stående döda och döende träd, vindfälle eller lågor.

Röjning av befintliga vägar och ledningsgator får ske i alla skötselområden som berörs. Om avverkning av träd som är värdefulla för faunan och floran blir aktuell i anslutning till ledningsgator bör trädet i första hand dödas genom ringbarkning eller toppkapning.

3.2 Bete

Bete förekommer inom reservatet. Allt ifrån öppna betesmarker till slutna ädellövskogar och sumpskogar betas inom reservatet. En naturvårdsinriktad betesdrift som tar hänsyn till bl.a. blomning och anpassas till olika växtsamhällens beteskänslighet gynnar många av de i reservatet förekommande naturvärdena. Betetrycket bör styras så att djuren tas bort i tid från skogen och övriga betesmarker för att undvika överbetning, vilket kan skada bl.a. känslig lundflora och flora knutet till lövsumpskogarna i reservatet. Tillskottsutfodring bör normalt inte förekomma inom reservatet då detta också tillför oönskad näring vilket kan leda till att känsliga arter försvinner. En måttlig övergångsutfodring under en två -veckors period efter utsläppet på våren och före installning på hösten är dock normalt. I betesmarker med en riklig tillgång på pollen och nektar som gynnar insektslivet bör man överväga ett senare betespåsläpp, exempelvis med början från senare delen av juni eller in i juli månad.

Avmaskningsmedel som används på betesdjur innehållande ivermektin har negativa sidoeffekter på den spillningslevande faunan. Ivermektinbaserade preparat har bland annat visat sig hämmande för larvutvecklingen och kan ge försämrad reproduktionsförmåga hos nykläckta individer av spillningslevande bladhorningar. Bladhorningar är en familj av skalbaggar, varav 64 arter spillningslevande bladhorningar finns beskrivna från Sverige, 46 av dessa är rödlistade. Med hänsyn till den spillningslevande faunan är det förbjudet

att använda ivermektinbaserade preparat på betesdjur då de uppehåller sig inom reservatet, annat än vid direkt veterinär rekommendation, se föreskrift under A i beslutet.

3.3 Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer

Vissa arter, habitat eller biotoper är så hotade eller kräver så speciella åtgärder att deras överlevnad inte kan säkras med "normal" hänsyn eller skötselmetoder. Ett urval av särskilt hotade arter och naturtyper har gjorts på nationell nivå och för dessa upprättar Naturvårdsverket särskilda åtgärdsprogram som redovisar specifika skydds- och bevarandeåtgärder. Flera åtgärdsprogram berör naturreservatet Hönstorp, däribland "Åtgärdsprogrammet för bevarande av slöjröksvamp", "Åtgärdsprogrammet för Dynglevande skalbaggar 2007-2011", "Åtgärdsprogrammet för storviol" och "Åtgärdsprogrammet för långbensgroda", där de två förstnämnda är fastslagna och de två senare under framtagande. De föreslagna skötselåtgärderna i skötselplanen tar till stor del hänsyn till åtgärdsprogrammen, och kommer förhoppningsvis att gynna de arter och livsmiljöer som berörs av ett särskilt åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen kommer att vara till stor hjälp när skötselåtgärder ska genomföras och planeras i detalj, samt för uppföljning. Därför är det viktigt att man i det löpande arbetet med reservatet tar hänsyn till både åtgärdsprogram som är fastslagna och de som är under framtagande.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i sju skötselområden. Avgränsning av skötselområdena 1-7 framgår av bifogad skötselplankarta, bilaga 6.1.

Skötselområdena är:

1. Naturskogsartade ädellövskogar
2. Blandädellövskogar och triviallövskogar
3. Trädklädd betesmark
4. Lövsumpskogar
5. Granplantering
6. Öppna betesmarker
7. Öppen till busk- och trädbärande gammal åkermark

4.1 Skötselområde 1: Naturskogsartade ädellövskogar (38,7 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet består av äldre naturskogsartade ädellövskogar med ett stort inslag av trädslagen alm, ask, ek, lind och lönn. Bland almarterna dominerar lundalmen men här växer även skogsalm och tämligen rikligt med vresalm (VU). Vresalm växer framför allt i de mer fuktiga delar av ädellövskogen, gärna i övergångarna till sumplövskog. Förutom de ädla trädslagen förekommer även trädslag som björk och asp i området. Gran förekommer bitvis spritt bl.a. inom delområdet 1e. Buskskiktet domineras mestadels av hassel eller hagtorn med inslag av skogstry och brakved. Äldre grövre och vidkroniga ekar som tidigare stått mer öppet förekommer sporadiskt inom skötselområdet. Dessa ekar förekommer i de flesta fall i något mer gles skog eller i kanterna mot öppna marker. Detta bidrar till att det är relativt enkelt att genom försiktiga frihuggningar gynna ekarna och arter knutna till dessa.

Värdefulla strukturer som lågor av ädellövträd, torrakor och hålträd förekommer bitvis rikligt inom skötselområdet. I yngre delar av ädellövskogen bidrar hasseln med en stor andel klen död ved. Ädellövskogens fältskikt är örtrikt med vanliga arter som blåsippa, vitsippa, gulsippa, vårärt, skogsbingel, lungört och hålnunneört. Bland rödlistade arter i fältskiktet finns bland annat strävlösta (NT), skugglösta (VU), skogskorn (VU) och skogsklocka (NT). Skötselområdet hyser ett stort antal hänsynskrävande och hotade arter. Svampfloran är synnerligen rik med hotade arter som rödfotad spindling (VU), olivjord-tunga (NT), violfingersvamp och slöjröksvamp (VU). Hela delområdet 1h och större delen av delområdet 1j betas idag.

Beskrivning delområde 1i "Engelska parken":

Ett fint ädellövskogsområde som består av en tidigare engelsk park som tidigare tillhörde Tveta gård. Trädskiktet utgörs av trädslag som ek, ask, lönn, lundalm, samt någon enstaka bok som härrör från tiden som engelsk park. I området finns flera gamla stubbar av grova och äldre lövträd som tidigare varit ett inslag i den engelska parken. Buskskiktet är glest och domineras av hassel. Hela området avgränsas av stenmur i alla riktningar. Här finns flera lämningar som är rester från den äldre engelska parken. Lämningarna består av olika element som har haft olika funktion inom den engelska parken. I den sydvästra delen finns en rund stensatt lämning med en in- och utgång. Här finns vulkaniska bergarter, större granitblock och resta "hörnstenar". Spritt i området finns ytterligare lämningar i form av ett flertal mindre stenrader, upphöjningar och fördjupningar i marken. De olika elementen har haft olika funktioner som t.ex. bänkar, viloplatser, s.k. grottor m.m. Mellan lämningarna kan man skönja en stig där besökare kunde ströva genom parken. Området har tidigare hävdats, där de senare spåren är en gammal eltråd runt området. En gammal vidkronig vresalm i sydvästra delen har skyddats från barknag med hjälp av hönsnät på nedre delen av stammen.

Bevarandemål:

- Arealen nordlig ädellövskog (9020) ska vara minst 38 ha.
- Trädslagssammansättningen utgörs till minst 90 % av ädellövträd och i övrigt av andra inhemska lövträdsarter.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5
- Typiska arter knutna till naturtypen nordlig ädellövskog (9020) ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel skugglösta, slöjröksvamp, vresalm och ekträdlöpare ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.
- Fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar som äldre stenmurar och odlingsrösen ska bevaras så att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden bevaras.

Skötselåtgärder:

- Avverkning eller alternativt ringbarkning av gran som förekommer spritt i skötselområdet. Enstaka granar får dock lämnas om de inte hotar ädellövmiljöerna. Eventuell nyetablering av gran röjs bort vid behov.
- Delar utav skötselområdet betas idag. Skötselplanen utgör inget hinder mot att ett extensivt bete kan bedrivas inom hela skötselområdet.
- Grövre och äldre ekar som tidigare stått mer ljusöppet frihuggs från buskar och träd som växer upp i ekarnas kronor. Om vissa ekar gynnas av ytterligare huggning en bit utanför kronan kan detta göras om naturvärdena bedöms förstärkas av åtgärden. Detta kan särskilt vara aktuellt i kantzoner mot öppen mark och i skog som betas.
- Inom delområde 1i röjs buskar och yngre träd som växer i samt i direkt närhet till de kvarvarande lämningarna från den engelska parken. Den stig som kan skönjas mellan träden och de olika lämningarna röjs fri och underhållsröjs därefter, så att besökare kan ströva fritt och uppleva de olika anordningarna. Lämpiga vidkroniga lövträd som ek och lind frihuggs i kantzonerna mot Tveta gård.

4.2 Skötselområde 2: Blandädellövskogar och triviallövskogar (53,2 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av blandädellövskogar med en stor variation av olika trädslag samt ungskogar med en hög andel triviala lövträd. Inslag av äldre och grövre träd finns spritt i blandädellövskogarna men inte i samma utbredning som inom de mer naturskogsartade ädellövskogarna (skötselområde 1). I blandädellövskogarna förekommer trädslag som ek, ask, lönn, lundalm, skogsalm, vresalm, lind, björk och asp och i buskskiktet hassel, hagtorn, skogstry och brakved. I delområde 2k finns ett mindre bestånd med äldre bok strax nordost om Tveta gård. Boken är troligen planterad i samband med etableringen av den engelska parken norr om Tveta gård.

Triviallövskogarna inom skötselområdet utgör ett successionsstadium mot ädellövskog, och de uppträder ofta på gammal åkermark, äldre fodermarker samt där skogen tidigare avverkats. På dessa ytor har björken oftast varit det trädslag som etablerat sig snabbast. Med tiden tar sedan ädellöv som lundalm, ask, lönn och ek över allt mer för att bilda ädellövskogar. På dessa platser finns det ofta rikligt med torrakor och död ved från framförallt björk, bl.a. inom delområde 2a och 2b.

Inom delområde 2o har det tidigare gjorts en kraftig huggning i ett område med fuktiga till våta partier. Trädskiktet består nu av yngre lövträd av ask, varav många döende exemplar, samt av ek, lundalm och lönn. Buskskiktet utgörs främst av hassel, hagtorn, brakved samt videbuskage i de mer våta partierna. Här i brynzonerna mot mer öppna, fuktiga till våta partier växer den sällsynta storviol *Viola elatior* (EN), som i området förekommer med minst ett femtiotal exemplar. Storviol är en art som gynnas av den halvskugga som brynmiljöer ofta erbjuder. Det är därför viktigt att det på dessa lokaler hålls efter uppkommande sly och buskar som skuggar ut bestånden av storviol. Hela eller delar av delområdena 2a, 2i, 2j, 2k, 2l och 2m betas idag.

Bevarandemål:

- Arealen nordlig ädellövsog (9020) ska vara minst 55 ha.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5
- Typiska arter knutna till naturtypen ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.
- Fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar som äldre stenmurar och odlingsrösen ska bevaras så att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden bevaras.

Skötselåtgärder:

- Avverkning eller ringbarkning av gran som förekommer spritt i skötselområdet. Eventuell nyetablering av gran röjs bort efterhand.
- Delar utav skötselområdet betas idag. Skötselplanen utgör inget hinder mot att ett extensivt bete kan bedrivas inom hela skötselområdet.
- Grövre och äldre ekar som tidigare stått mer ljusöppet frihuggs från buskar och träd som växer upp i ekarnas kronor. Om vissa ekar gynnas av ytterligare huggning en bit utanför kronan kan detta utföras om naturvärdena bedöms förstärkas av åtgärden. Detta kan särskilt vara aktuellt i kantzoner mot öppen mark och i skog som betas.
- Inom delområde 2o tillåts ett glesare trädskikt och bibehållande av gläntor och brynmiljöer med hänsyn till beståndet av storviol. Buskar, sly och enstaka lövträd som hotar att skugga ut bestånden av storviol tas bort vid behov. Vid mer specifika skötselåtgärder som kan gynna områden med bestånd av storviol, ska hänsyn tas till det nationella åtgärdsprogram som är under framtagande för arten.

4.3 Skötselområde 3: Trädklädd betesmark (4,7 ha)

Skötselområdet består av en trädklädd betesmark som skiljer sig från de övriga delarna av reservatet. Området som idag betas av nötkreatur har framförallt ett glesare trädskikt, där det bitvis finns gott om äldre spärrgreniga ekar. Mellan ekarna och områdena med spärrgreniga ekar finns yngre blandade ädellövbestånd med ask, lönn, alm och björk. Hela området präglas av betet med gott om stigar, mindre luckor och ett betat fältskikt. Buskskiktet som domineras av hassel och hagtorn, är glest och i vissa delar röjt. I området har tidigare noterats förekomst av slöjroksvamp (VU) som nästan alltid växer i anslutning till hassel, gärna på nästan vegetationsfria ytor i luckor. Slöjroksvampen växer i många fall i likartade miljöer som finns just här, i form av ett något glesare trädskikt i kombination med en del luckor, ljusbrunnar och ett aktivt bete. För att kunna bibehålla denna miljö är det viktigt att befintliga luckor bibehålls och vid behov kompletteras med enstaka nya, samtidigt som det övriga träd- och buskskiktet hålls tämligen glest. Slöjroksvamp växer oftast tillsammans med en rad andra ovanliga och rödlistade arter. Här finns bl.a. rödfotad spindling (VU), juvelspindling (VU), mjölmusseron (NT) och luktvaxskivling (NT). Mjölmusseron och luktvaxskivling är exempel på andra arter som gynnas av bete samt förekomst av hassel och ek. I den nordöstra delen av skötselområdet finns en mindre byggnad med tak till skydd för betesdjuren. Betesdjuren hålls i området under stora delar av året och utfodras tidvis i nordöstra delen.

Bevarandemål:

- Arealen trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 4 ha.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/10
- Typiska arter knutna till skötselområdets förekommande naturtyper ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som slöjroksvamp, rödfotad spindling och juvelspindling ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder:

- Naturvårdsinriktad betesdrift anpassat till de biologiska värdena i området.
- Äldre och yngre spärrgreniga ekar i området frihuggs genom att ta bort träd och buskar som direkt konkurrerar med ekarna.
- Mellan ekarna och i området som helhet tillåts en del av det nu borttröjda buskskiktet av framförallt hassel att växa upp igen.
- Redan befintliga mindre luckor i området bibehålls och nyskapande av någon enstaka lucka kan göras vid behov för att gynna bl.a. svamp och andra värmekrävande växt- och djurarter.
- I området som helhet görs vid behov försiktiga utglesningar av det yngre trädskiktet för att bevara områdets glesa trädstruktur.
- Avverkning eller alternativt ringbarkning av gran som förekommer i skötselområdet. Eventuell nyetablering av gran röjs bort efterhand.

4.4 Skötselområde 4: Lövsumpskogar (23,6 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet består av variationsrika lövsumpskogar där träden vanligtvis växer på socklar. Vanliga trädslag i reservatets lövsumpskogar är björk, al, ek, ask, lönn, sälg och en tämligen allmän förekomst av vresalm. Lövsumpskogarna karaktäriseras av en hög andel död ved i form av torrakor och lågor som är viktiga för t.ex. hackspettar och vedlevande insekter. Delar av lövsumpskogarna, främst i norra delen av reservatet (delområde 4a) har en luckig struktur med ofta större vattenspeglar där solen kan stråla ner, vilket ger goda förutsättningar för ett rikt insektsliv redan under tidig vår. Dessa "ljusbrunnar" i lövsumpskogen utgör viktiga lekvatten för långbensgroda. Delar av skötselområdet är påverkat av skogsbruksåtgärder i form av både gallringar och slutavverkning. Slutavverkning har tidigare gjorts i norra delen av delområde 4a. Här är det nu ett tätt träd- och buskskikt med bl.a. ask, björk och hassel. Delar av delområde 4a, 4b och 4c betas idag.

Bevarandemål:

- Arealen lövsumpskog (9080) ska vara minst 23 ha.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5
- Typiska arter knutna till naturtypen ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel långbensgroda, sumpskogs-löpare och tandsnäcka ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder:

- Eventuell etablering av gran röjs bort.
- Inom delområde 4a görs vid behov försiktiga rönjningar i det yngre träd- och buskskiktet i anslutning till vattenhållande ljusbrunnar som bedöms vara viktiga lekvattnen för långbensgroda.
- Delar utav skötselområdet betas idag. Skötselplanen utgör inget hinder mot ett extensivt bete anpassat till de biologiska värdena inom skötselområdet.

4.5 Skötselområde 5: Granplantering (0,4 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet består av en mindre planterad granskog som omges av ädellövsog. Under granarna finns yngre ek, ask och hassel. Enstaka granar har börjat sprida sig till omkringliggande ädellövsog.

Bevarandemål:

- Arealen nordlig ädellövsog (9020) ska vara minst 0,3 ha
- Trädslagssammansättningen utgörs till minst 90 % av ädellövträd och i övrigt av andra inhemska lövträdsarter.

Skötselåtgärder:

- All gran i och i direkt anslutning till beståndet avverkas. Granplantor och unga träd röjs bort. Lövträd tillåts sedan genom naturlig förnygring att etablera sig och på sikt utvecklas mot nordlig ädellövsog.

4.6 Skötselområde 6: Öppna betesmarker (5,3 ha)

Skötselområdet består både av idag betade samt ohävdade öppna till glest busk- och träd-bärande marker.

Beskrivning:

Delområde 6a

Ett öppet till busk- och trädbärande område som består av gammal åker i väster och en gammal betesmark i öster med hävdgynnad flora. Den tidigare åkermarken i väster är till stora delar kvävepåverkad, men arter som gullviva, sankte pers nycklar och brudbröd har nu börjat vandra in och små buskar av hagtorn och slån har börjat etablera sig. Den östra delen av området är däremot helt utmagrad och hyser trots avsaknad av hävd en fin hävdgynnad flora med arter som älväxing, brudbröd, jungfrulin, backtimjan, solvända, ängshavre och darrgräs. Området utgör en värdefull sydvänd brynmiljö mot skogen, med blommande hagtornsbuskar, slån och enstaka vildapel. På grund av avsaknad av hävd börjar slån och hagtorn breda ut sig i för stor utsträckning på de öppna ytorna. Längst i öster finns enstaka en, tall, ek och ask. Området är i behov av skötsel i form av mindre röjningåtgärder av framförallt slyaktig slån och hagtorn samt återinsatt bete alternativt slåtter för att naturvärdena som naturlig öppen fodermark och brynmiljö ska bevaras.

Delområde 6b

Skötselområdet består av en öppen till busk och trädbärande betad fuktäng. I kanterna av betesmarken finns björk, asp, hassel, hagtorn och i nordväst ett mindre videbuskage. En del hagtorn och asp har börjat etablera sig ute på de öppna ytorna och bör röjas bort. Floran är hävdgynnad med arter som älväxing, rosettjungfrulin, ängsvädd, gullviva och knippfryle.

Delområde 6c

Ett mindre öppet område med en fuktig till våt markbeskaffenhet. Cirka halva arealen betas idag extensivt tillsammans med den övriga betesfällan som sträcker sig utanför reservatet. Floran är med undantag för en del blåtåtel av trivial karaktär och domineras av bredbladiga gräs. På grund av ett svagt betestryck är ansamlingen av fjolårsförna stor i området.

Delområde 6d

Skötselområdet består av helt öppen till busk och trädbärande betesmark i den östra delen av reservatet. Betesmarken, som under 1900-talets början bestod av en åker, har en torr och sandig markbeskaffenhet. Området betas idag av nötkreatur och ingår i samma betesfälla som den angränsande ädellövskogen i reservatet. Här växer hävdgynnade arter som backtimjan, brudbröd, kattfot, solvända, jungfrulin och prästkrage. Detta område är en rik skalbaggslokal och hyser flera mycket ovanliga arter som är knutna till spillning och sandiga betesmarker med blottad sand, däribland likgul dyngbagge (VU), månhornsbagge (VU) och humlekortvinge (EN).

Delområde 6e

Områdets norra del består av en öppen gammal åker med en mestadels kvävepåverkad flora. I kanterna mot skogen börjar en del brynmiljöer att utvecklas med bl.a. slån och hagtorn. Områdets södra del röjdes delvis för ett par år sedan för att bli en mer öppen betesmark. Gamla äpple- och päronträd tyder på att området varit en gammal fruktträdgård i anslutning till Tveta gård. Tyvärr står området utan hävd och idag domineras merparten av området av uppslag av hassel, hagtorn och björnbär. Enstaka större lövträd finns i områdets västra del. Markbeskaffenheten är i södra delen frisk till fuktig med arter som tuvtåtel, älggräs, hundäxing, johannesört och smultron.

Bevarandemål:

- Arealen kalkgräsmark (6210) ska vara minst 5,0 ha.
- Arealen fuktängar med blåtåtel eller starr (6410) ska vara minst 0,5 ha.
- Delområde 6d ska hysa tillräcklig stor andel uppbrutet vegetationstäckelse eller bar jord/sand för att gynna den dynglevande insektsfaunan. Minst 0,1 ha uppbrutet vegetationstäckelse eller bar jord/sand ska kontinuerligt finnas inom området.
- Typiska arter knutna till naturtyperna ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel månhornsbagge och humlekortvinge ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder:

- Naturvårdsinriktad betesdrift anpassat till de biologiska värdena i området. Ett senare betespåsläpp (omkring midsommar) ska eftersträvas med hänsyn till ett rikt blommande fältskikt inom delområde 6a och 6e för att bland annat gynna insekter som är beroende av nektar och pollen.
- Om inte lämpliga betesdjur finns tillgängliga för hela skötselområdet ska slåtter användas som alternativ där det är möjligt. Tiden för slåtter ska då förläggas till tidigast 15 juli.
- Inom delområde 6d bedöms andelen uppbrutet vegetationstäckelse med bar jord/sand vara tillräcklig på grund av tidvis hårt bete och tramp från betesdjuren. Om fältvegetationen skulle sluta sig på grund av minskat slitage bör hjälpande insatser göras i form av t.ex. harvning eller blottläggande av sand på mindre ytor för att gynna insekter knutna till ett uppbrutet vegetationstäckelse. Om ovanstående åtgärder blir aktuella så ska de utföras i samråd med lantbruksexpertis på Länsstyrelsen och djurhållaren, bl.a. med hänsyn till att ett allt för uppbrutet vegetationstäckelse kan påverka miljöstödsåtaganden i området.
- Rönjning av yngre buskar och träd av igenväxningskaraktär. Eventuell nyetablering av buskar och träd som hotar områdenas öppna karaktär röjs bort efterhand.
- Delområde 6a hägnas med stängsel anpassat för får, häst eller nötkreatur. Förslagsvis hägnas ett större område så att fällan även innefattar delområdena 1f och 2e-f. Detta för att även gynna naturvärden knutna till bete i den tidigare betade skogen.
- Övriga hägn inom området ses över vid behov och i samråd med djurhållarna i området.

4.7 Skötselområde 7: Öppen till busk- och trädbärande gammal åkermark (0,6 ha)

Beskrivning:

Delområde 7a

Området består av en tidigare gammal åkermark som än idag har en öppen struktur trots att buskar och träd nu börjar ta överhanden. I buskskiktet finns främst hagtorn, hassel och enstaka nypon. Trädsiktet är främst utvecklat i kantzonerna mot skogen och här finns bl.a. ask, ek, lönn, björk och asp. Fältskiktet är idag mestadels av trivial karaktär med arter som hundäxing, kamäxing, vildmorot, rödklint och johannesört. Områdets öppenhet

är dock en kontrast mot skogen och de omgivande åkermarkerna, och utgör en värdefull varm brynmiljö samt nektar- och pollenkälla för t.ex. bin, humlor och fjärilar.

Delområde 7b

Gammal åker där träd- och buskskiktet börjat vandra in till stor del. Buskskiktet består av hagtorn, nypon och hassel. Fältskiktet domineras av bredbladiga gräs som hundäxing men här finns även inslag av hävdgynnad flora, däribland darrgräs, älväxing och brudbröd. Trädskiktet är mest utvecklat mot den omgivande skogen och består bl.a. av ek, ask, björk och lundalm.

Bevarandemål:

- Arealen slåtterängar i låglandet, 6510, ska vara 0,5 ha
- Skötselområdet ska bestå av hävdade öppna till busk- och trädbärande brynmiljöer med en god tillgång på nektar och pollen i träd-, busk- och fältskikt.

Skötselåtgärder:

- Området ska årligen skötas med naturvårdsinriktad slåtter (slåttertidpunkt tidigast 15 juli) för att gynna insekter som är beroende av nektar och pollen.
- En stor variation av bärande buskar och träd ska eftersträvas. Yngre buskar och träd av igenväxningskaraktär röjs dock bort.

5. Friluftsliv

Beskrivning:

Reservatets södra del är lättillgänglig då reservatet delvis angränsas av väg 957. En informationstavla sätts upp vid parkeringen som hänvisar till Arontorps naturreservat. I den sydöstra delen av reservatet finns möjlighet att anordna en stövstig genom reservatets södra del (se skötselplankarta bil 3.1). Strövstigen i reservatets södra del bör endast genomföras under förutsättning att strövstigen blir en del av den större vandringsleden ”Mittlandsleden” som i sin nuvarande form utgår från Jordtorpsåsen nordost om naturreservatet Hönstorp.

Reservatets norra del nås från en mindre grusad väg som löper västerut från den allmänna vägen 961 strax norr om Hönstorp. Om tillstånd medges placeras här en hänvisningsskylt från väg 957 samt anordnas en mindre informations- och parkeringsplats för besökare. I den norra delen finns ett flertal äldre parallella brukningsvägar som är lämpliga strövstråk där man kan uppleva artrika lövsumpskogsmiljöer och blandade ädellövskogar.

Bevarandemål:

- Minst två väl underhållna informationstavlor med beskrivning av reservatet ska finnas.
- En väl underhållen informationsplats med parkeringsmöjlighet ska finnas i anslutning till reservatet.

- I anslutning till väg 961 strax norr om Hönstorp ska om tillstånd medges, sättas upp en hänvisningsskylt till naturreservatets norra del med informationsplats.
- Minst 1000 m markerad strövstig/vandringsled ska finnas i reservatet.
- Minst två stättor ska finnas i anslutning till strövstigen.
- Längs med strövstigen ska spänger läggas ut över tidvis blöta skogspartier som finns i anslutning till strövstigen.
- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade i fält.
- Information om reservatet ska finnas på Länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder:

- Två informationstavlor med beskrivning av naturreservatets miljöer, naturvärden samt urval av gällande föreskrifter framställs och placeras enligt bifogad skötselplanekarta.
- Anläggande och underhåll av en informationsplats med parkeringsmöjlighet.
- Markering och underhåll av strövstigar/vandringsled.
- Utplacering och underhåll av informationsskyltar, stättor och spänger.

6. Bränder och brandbekämpning

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete bör ske med försiktighet, om möjligt i samråd med förvaltaren så att naturvärdena (exempelvis jätteekar eller känslig flora) inte skadas.

7. Jakt

Rätten till jakt inskränks inte av reservatsbildningen.

8. Dokumentation och uppföljning

8.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärder samt kostnad och finansiering för utförda åtgärder.

Åtgärder, exempelvis bete och slåtter som inte utförs av förvaltaren ska dokumenteras genom att utföraren på begäran redovisar utförda åtgärder.

Förvaltaren ska följa upp utförda skötselåtgärder vid behov. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål.
Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts och vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

9. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*
Frihuggning av ekar	Skötselområde 1, 2 och 3	Förvaltare	1
Avverkning av granplantering	Skötselområde 5	Förvaltare	1
Röjning av gran samt avverkning alternativt ringbarkning av glest spridda granar	Skötselområde 1, 2, 3 och 5	Förvaltare	2
Naturvårdsinriktad betesdrift	Skötselområde 3 och 6 samt del av skötselområde 1, 2 och 4.	Djurhållare	1
Slätterbruk	Skötselområde 7. Slätterbruk är även ett alternativ inom delar av skötselområde 6 (om inte betesdjur finns tillgängligt).	Förvaltare/ Uppdragstagare	1
Röjning för slätter och bete	Skötselområde 6 och 7	Förvaltare	1
Om behov skulle uppstå, skapa blotad sand/jord, genom avbanning och/eller harvning	Skötselområde 6d	Förvaltare i samråd med brukare	2
Betesdrift	Skötselområde 3 och 6 i första hand.	Djurhållare	1
Stängseluppsättning	6a och 6e i första hand, samt vid behov befintliga stängsel i reservatet som är i dåligt skick, eller vid nyuppsättning av nytt stängsel i reservatet.	Förvaltare / Djurhållare	1
Forn- och kultur lämningar	Röjning enligt skötselplan för att synliggöra lämningar inom den engelska parken i delområde 1i.	Förvaltare	1
Informationsplatser	Enligt bifogad skötselplan karta	Förvaltare	1
Vandringsleder, strövstigar, stättor	Enligt bifogad skötselplan karta	Förvaltare	2
Gränsmarkering	Reservatsgräns	Uppdragstagare	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Hela reservatet	Förvaltare	1

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

10. Artlista

Förteckning över känd förekomst av rödlistade arter, signalarter, arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv, arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter samt andra intressanta arter inom naturreservatet Hönstorp.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2010.

Rödlistekategori:

- EX = utdöd (extinct)
- RE = nationellt utdöd (regionally extinct)
- CR = akut hotad (critically endangered)
- EN = starkt hotad (endangered)
- VU = sårbar (vulnerable)
- NT = nära hotad (near threatened)
- DD = kunskapsbrist (data deficient).
- LC = livskraftig, rödlistad enligt 2005 års klassning.

S1-3 = Signalartsvärde enligt Skogsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsinventeringen.

S3= Mycket högt indikatorvärde

S2= Högt indikatorvärde

S1= Visst indikatorvärde

Arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv har nedan markerats med N2000.

Arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter har nedan markerats med ÅGP.

Hävdgynnade kärlväxter som, enligt Ekstam, Forshed (1992), är knutna till kvävefattiga eller måttligt kväverika växtplatser och som minskat eller försvunnit 15 år efter upphörd hävd har nedan markerats med H.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlistekategori	Signalartsvärde	Övrigt
Fåglar				
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Stenknäck	LC		
<i>Ficedula parva</i>	Mindre flugsnappare	NT		
<i>Strix aluco</i>	Kattuggla			
Fjärilar				
<i>Abrostola triplasia</i>	Brungult nässel fly	LC		

<i>Acleris schalleriana</i>	Olvonårvecklare	NT		
<i>Acronicta strigosa</i>	Strecktecknat aftonfly	LC		
<i>Apamea epomidion</i>	Leverfärgat ängsfly	LC		
<i>Apomyelois bistriatella</i>	Skiktdynemott	NT		
<i>Archips crataegana</i>	Hagtornsommarvecklare	LC		
<i>Bembecia ichneumoniformis</i>	Smygstekellik glasvinge	NT		
<i>Choristoneura diversana</i>	Berberisbredvecklare	LC		
<i>Clostera anastomosis</i>	Brungrå högstjärt	NT		
<i>Dicycla oo</i>	Kretsfly	NT		
<i>Ethmia quadrillella</i>	Lungörtsorgmal	NT		
<i>Euphydryas aurinia</i>	Väddnätjäril	VU		ÅGP
<i>Harpyia milhauseri</i>	Trollspinnare	LC		
<i>Heinemannia festivella</i>	Vitgul Lövängsbrokmal	NT		
<i>Heinemannia laspeyrella</i>	Klargul lövängsbrokmal	EN		
<i>Hesperia comma</i>	Silversmygare	NT		
<i>Ligdia adustata</i>	Benedsmätare	LC		
<i>Melitaea diamina</i>	Sotnätjäril	NT		
<i>Monopis fenestratella</i>	Fönsterbomal	LC		
<i>Nascia ciliaris</i>	Jättestarmott	NT		
<i>Notocelia rosaecolana</i>	Blek rosenvecklare	LC		
<i>Nymphalis polychloros</i>	Körsbärsfuks	LC		
<i>Ptilophora plumigera</i>	Fjäderbärare	LC		
<i>Schrankia taenialis</i>	Tvärestreckat Mottfly	NT		
<i>Telechrysis tripuncta</i>	Trepunktpraktmal	NT		
Krä- och groddjur				
<i>Rana dalmatina</i>	Långbensgroda	VU		ÅGP
Kärlväxter				
<i>Bromopsis benekenii</i>	Strävlost	NT	3	
<i>Bromopsis ramosa</i>	Skugglost	VU		
<i>Campanula cervicaria</i>	Skogsklocka	NT		
<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	VU		
<i>Hordeleymus europaeus</i>	Skogskorn	VU		
<i>Ulmus glabra</i>	Alm	VU		
<i>Ulmus laevis</i>	Vresalm	VU		
<i>Ulmus minor</i>	Lundalm	NT		
<i>Viola elatior</i>	Storviol	EN		ÅGP
Landlevande mollusker				
<i>Perforatella bidentata</i>	Tandsnäcka	LC		
<i>Truncatellina costulata</i>	Ribbcylindersnäcka	LC		
Skalbaggar				
<i>Aderus populneus</i>	Aspögonbagge	NT		

<i>Agrilus olivicolor</i>	Olivgrön smalprakt- bagge	NT		
<i>Anaglyptus mysticus</i>	Prydnadsbock	NT		
<i>Anobium fulvicorne</i>		NT		
<i>Aphodius luridus</i>	Likgul dyngbagge	VU		
<i>Calambus bipustulatus</i>	Rödaxlad lundknäppare	NT		
<i>Chalcionellus decem- striatus</i>		VU		
<i>Cerambyx scopoli</i>	Mindre ekbock	NT		
<i>Copris lunaris</i>	Månhornsbagge	VU		ÅGP
<i>Cryptophagus labilis</i>		NT		
<i>Cyrtanaspis phalerata</i>	Rödbandad ristbagge	EN		
<i>Diplocoelus fagi</i>	Lindsvampbagge	NT		
<i>Emus hirtus</i>	Humlekortvinge	EN		ÅGP
<i>Manda mandibularis</i>		NT		
<i>Margarinotus neglectus</i>		DD		
<i>Meloe proscarabaeus</i>	Svart majbagge	VU		
<i>Liodopria serricornis</i>	Såtg tandad mycelbagge	VU		
<i>Lissodema denticolle</i>	Vasstandad trädbasbag- ge	NT		
<i>Lucanus cervus</i>	Ekoxe	NT		
<i>Platynus krynickii</i>	Sumpskogslöpare	NT		
<i>Ptenidium gressneri</i>	Robust fjädervinge	NT		
<i>Rhagium sycophanta</i>	Ekträdlöpare	VU		
<i>Ropalopus femoratus</i>	Rödbent ögonbock	VU		
<i>Silvanus bidentatus</i>	Tvåtandad plattbagge	NT		
<i>Tetrops starkii</i>	Askdvärgbock	NT		
<i>Trinodes hirtus</i>		VU		
<i>Trypophloeus aspera- tus</i>	Aspborre	NT		
<i>Trypophloeus grothii</i>	Groths aspborre	NT		
<i>Xyleborinus saxesenii</i>	Brun vedborre	NT		
<i>Xylerobus monogra- phus</i>	Plattad lövvedborre	VU		
<i>Xyletinus ater</i>		NT		
<i>Xyletinus vaederoeensis</i>	-	VU		
Svampar				
<i>Camarophylloopsis fo- etens</i>	Stinklerskivling	NT		
<i>Camarophylloopsis hy- menocephala</i>	Lerskivling	NT		
<i>Camarophylloopsis mi- cacea</i>	Gulfotad lerskivling	NT		
<i>Camarops lutea</i>	Gulgrå sotdyna	NT		

<i>Clavaria incarnata</i>	Skär fingersvamp	NT		
<i>Clavulinopsis subtilis</i>	Ljus ängsfingersvamp	NT		
<i>Collybia erythropus</i>	Rödfotad nagelskivling	NT		
<i>Cortinarius bulliardii</i>	Rödfotad spindling	VU		
<i>Cortinarius caesiocortinatus</i>	Pilfotsspindling	VU		
<i>Cortinarius cotoneus</i>	Olivbrun spindling	LC		
<i>Cortinarius croceocoeruleus</i>	Juvelspindling	VU		
<i>Cortinarius polymorphus</i>	-	EN		
<i>Cortinarius terpsichores</i>	Praktspindling	VU		
<i>Dacrymyces enatus</i>	Skorpplätt	DD		
<i>Entoloma euchroum</i>	Lilanopping		3	
<i>Entoloma excentricum</i>	Kalkrödling	NT		
<i>Entoloma incanum</i>	Grönnopping	LC		
<i>Festulina hepatica</i>	Oxtungsvamp		3	
<i>Hygrocybe colemani-ana</i>	Brun ängsvaxskivling	NT		
<i>Hygrocybe punicea</i>	Scharlakansvaxskivling	NT		
<i>Hygrocybe quieta</i>	Luktavaxskivling	NT		
<i>Hygrophorus russula</i>	Kremlevaxskivling	NT		
<i>Hypoxylon howeanum</i>	Hasseldyna	NT		
<i>Inocybe adaequata</i>	Vintråding	LC		
<i>Inocybe corydalina</i>	Grönpucklig tråding	LC		
<i>Inocybe godeyi</i>	Rödflammig tråding	NT		
<i>Lactarius acris</i>	Skarp rökrisa	NT		
<i>Lactarius flavidus</i>	Gul lilariska	NT		
<i>Lindtneria trachyspora</i>	Gult porskinn	NT		
<i>Lycoperdon mammi-forme</i>	Slöjröksvamp	VU		ÅGP
<i>Microglossum olivaceum s.lat.</i>	Olivjordtunga	NT	2	
<i>Micromphale foetidum</i>	Stinkbrosking	LC	2	
<i>Mycena renati</i>	Gulfotshätta		2	
<i>Peziza saniosa</i>	Blåmjölkig storskål	NT		
<i>Phellinus ferruginosus</i>	Rostticka		2	
<i>Ramariopsis pulchella</i>	Violfingersvamp	VU		
<i>Scleroderma verrucosum</i>	Knottrig rottryffel	NT		
<i>Skeletocutis nivea</i>	Fläckticka		2	
<i>Sowerbyella imperialis</i>	Gul rotskål	NT		
<i>Trichaster melanocephalus</i>	Hårig jordstjärna	NT		
<i>Tricholoma ustaloides</i>	Mjölmusseron	NT		
<i>Xerula pudens</i>	Brunluddig roting	NT		
<u>Mossor</u>				
<i>Anomodon longifolius</i>	Liten baronmossa		1	

<i>Anomodon viticulosus</i>	Grov baronmossa		1	
<i>Homalia trichomanoides</i>	Trubbfjädermossa			
<i>Homalothecium sericeum</i>	Guldlockmossa			
<i>Neckera complanata</i>	Platt fjädermossa			
Lavar				
<i>Arthonia leucodontis</i>	Allémossav	LC		
<i>Arthonia spadicea</i>	Glansfläck		2	
<i>Arthotellium ruanum</i>	Jaguarfläck			
<i>Bacidia polychroa</i>	Brun lundlav	VU		
<i>Bacidia rubella</i>	Lönnlav			
<i>Calicium adpersum</i>	Gulpudrad knappnålsav		3	
<i>Leptogium lichenoides</i>	Trasav		2	
<i>Nephroma parile</i>				
<i>Phlyctis agelaea</i>	Rikfruktig blemlav		3	

11. Referenslista

Fritz, Ö. 1989. Fåglar i Mittlandskogen på Öland 1983-1986. Naturvårdsverket rapport 3599.

Gärdenfors, U. (ed.) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. Artdatabanken, SLU Uppsala.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2001. Natur och kultur på Öland.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1989. Naturvårdens riksintressen. Öland.

Länsstyrelsen i Kalmar län 1994. Våtmarksinventering av Öland.

Länsstyrelsen i Kalmar län 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-området Hönstorp (SE0330221).

Länsstyrelsen i Kalmar län. Inventering av vedlevande skalbaggar i Mittlandet 2006. Opublicerat material

Naturvårdsverket 2006. Spillningslevande bladhorningar. Litteraturstudie över deras ekologi och påverkan från avmaskningsmedel med fokus på hästspillning. Rapport 5650.

Ölands Botaniska Förening. 1993. Protokoll från inventering av signalerande och rödlistade kärlväxter och kryptogamer i Mittlandskogen.

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister

SGUs jordartskarta

Internetsidor

Artdatabanken, rödlistade arter, <http://snotra.artdata.slu.se/artfakta>

Naturvårdsverket. *Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000*. Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se (länka vidare till Natur och naturvård, Natura 2000)

Bilagor

6.1 Skötselplanskarta

6.2 Fornlämningskarta

7. Utdrag ur fornminnesregistret

NATURRESERVATET HÖNSTORP

Tillhör Länsstyrelsens ärende
dnr 511-511-2822-12

 Gräns för naturreservat

 Gräns för skötselområde

1 - 7 Skötselområde

 Information

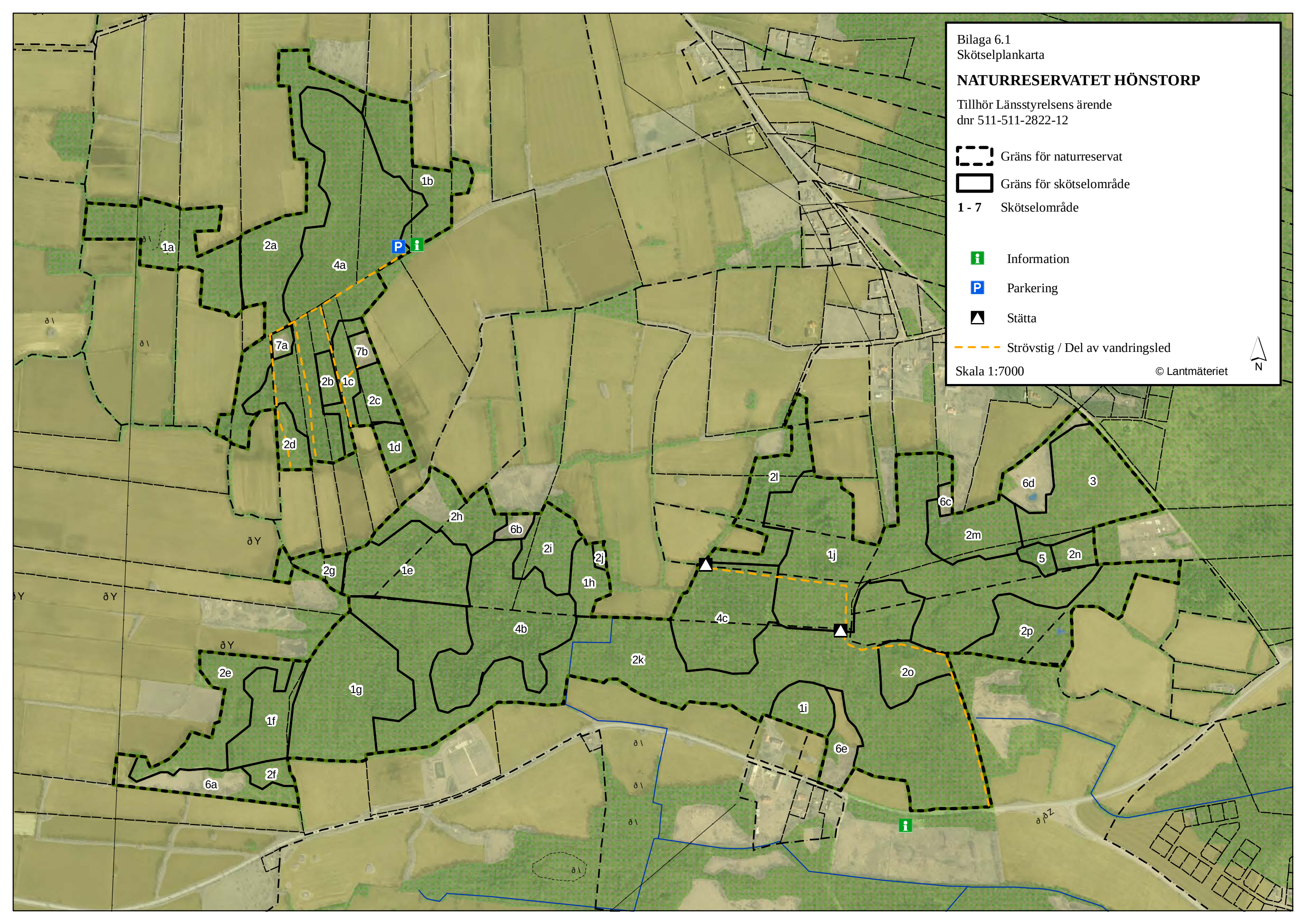
 Parkering

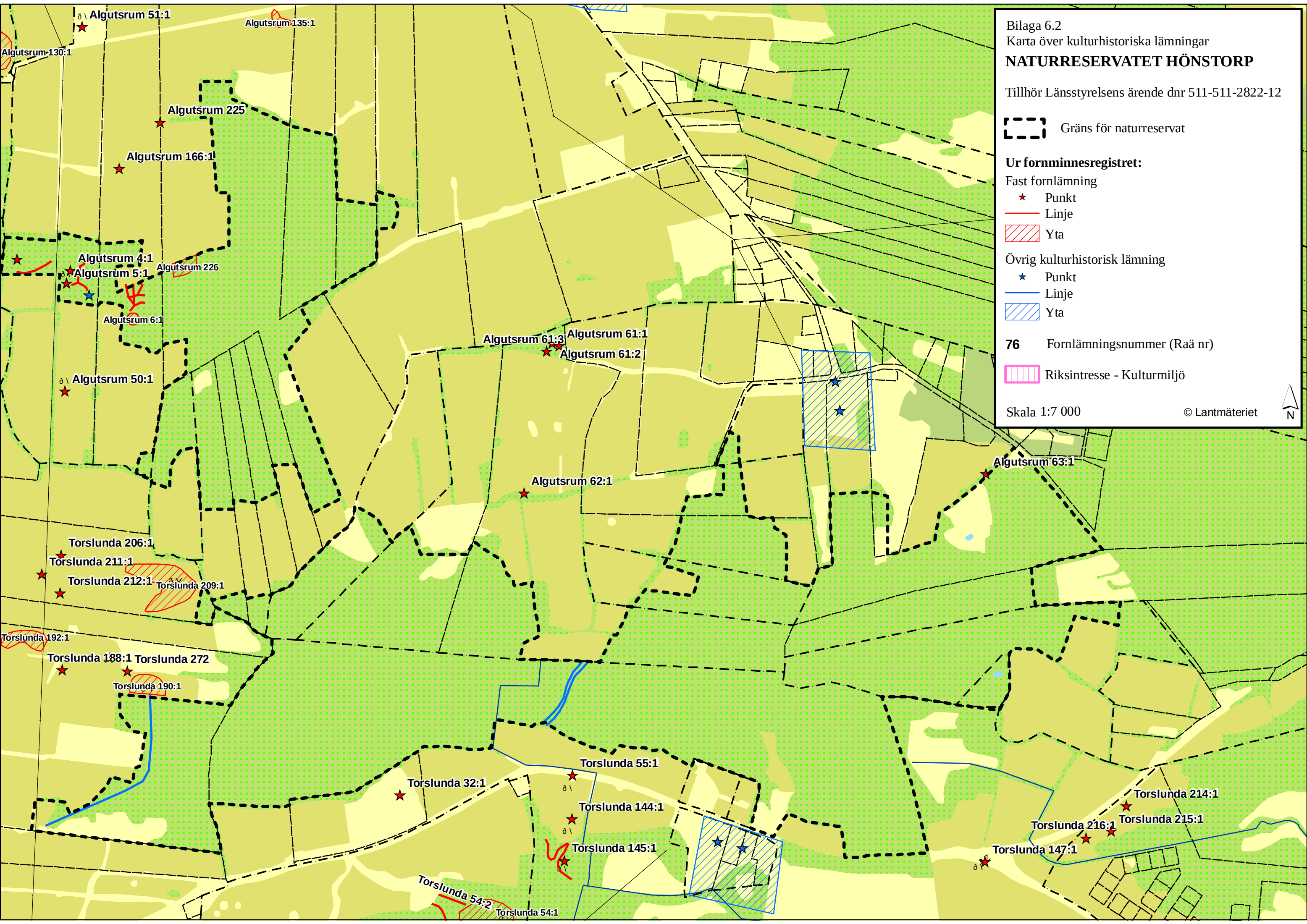
 Stäta

 Strövstig / Del av vandringsled

Skala 1:7000

© Lantmäteriet

Bilaga 6.2
Karta över kulturhistoriska lämningar
NATURRESERVATET HÖNSTORP

Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 511-511-2822-12

Gräns för naturreservat

Ur fornminnesregistret:

Fast fornlämning

- Punkt
- Linje
- Yta

Övrig kulturhistorisk lämning

- Punkt
- Linje
- Yta

76 Fornlämningsnummer (Raä nr)

Riksintresse - Kulturmiljö

Skala 1:7 000

© Lantmäteriet

N

Utdrag ur fornminnesregistret

Fasta fornlämningar

Raä nr 5:1 och 5:2, Algutsrum socken

Beskrivning: 1) Röse (möjligen något ovalt) 11 m diam och 1,2 m . Stenarna är vanligen 0,2-0,4 m st. I mitten är en oval grop, 3x2 m (N-S) och intill 0,8 m dj, troligen uppkommen genom instörtning i NNV kanten under hörnens och ställvis nerrasade stenar framträder en kantkedja, Även i övrigt är röset humustäckt, ställvis belamrat rund en del röjningssten i kantpartierna och beväxt med talrika lövträd och lövbuskar. Från röset utgår mot ÖSÖ med en senare vinkling mot N: 2) En stensträng, totalt ca 100 m l, 2,5-3,5 m br och 0,2-0,4 m h, övertorvad med i ytan enstaka till talrika stenar vanlige n0,2-0,4 m st, ställvis utvidgad till röjningsrösen, intill 6 m diam och 0,5 m h. Enstaka större stenar, 0,5-1 m st, förekommer särskilt mot N, där stensträngar småningom blir lägre och mindremarkerad. Kring rösen (nr 4 o 5) och stensträngar är marken helt stenröjd. Området är beväxt med lövträd och snår av lövsly.

Övriga kulturhistoriska lämningar

Raä nr 4:1, Algutsrum socken

Beskrivning: Röjningsröse?, närmast rund, ca 10 m diam och 2,5 m h. Stenarna är vanligen 0,2-0,4 m st. N om mitten är en rund grop, 1,5 m diam och 0,4 m dj, ger intryck av upplöckat röjningsröse (se dock nr 5) Beväxt med ett 10-tal lövträd och flera lövslyn. Möjligen täcker odlingssten helt en eventuell fornlämning. Bör vid ev exploatering underställas antikvarisk kontroll.

Raä nr 3:1 och 3:2, Algutsrum socken

Beskrivning: 1) Röjningsröse?, 14x9 m (NÖ-SV) och 1,75 m h. Humusblandad fyllning av i ytan, 0,1-0,3 m st stenar. Slät vackert rundad yta. Bedömdes som röjningsröse på grund av sin avlånga form. Sedock nr 5! Beväxt med ett 10-tal lövträd och flera lövbuskar. I hagmarkens S-SÖ del är: 2) En stensträng (från relativt sentid+) 65 m l (ÖNÖ-VSV) 35-4,5 m br och 0,4-0,6 m h. I den övertorvade ytan är ställvis talrika stenar, vanligen 0,1-0,3 mst, enstaka intill 1 m st block.

Raä nr 6:2, Algutsrum socken

Beskrivning: 1) Odlingsröse, rest av, ursprungligen troligen 20-22 m diam. Numera syns i NV, N-NÖ delen en delvis övertorvad kantvall på en sträcka av 16 m (Ö-V), 3,5 m br och intill 0,5 m h med i ytan talrika stenar vanligen, 0,3-0,5 m st, vilken borde utgöra rösets begränsning i N hälften i övriga delar av röset synes stenmaterialet helt omplockat, så att från N kanten en svagt böjd gång, 12 m l (SÖ-S-SV) och 1,5-3 m br leder upp i röset till en rund grop, 2 m diam och 0,7 m dj, i rösets S del. På ömse sidor om gången är stenmaterialet upplagt i flera skift intill 1,5

m h, uppenbarligen i sen tid. Rösets nuvarande totala höjd är ca 3 m. Rösets V-S-Ö delar täckes av röjningssten. Beväxt med ett 10-tal lövträd särskilt i N delen. Från rösets NNÖ begränsning går: 2) parallella stensträngar ("brygga eller vägbank), 60 m l, 3 m br och 0,1-0,2 m h med i ytan satta stenar, i kanten markerade (kantkedjeliknande) 0,1-0,2 m h, av 0,3-0,6 m st stenar, i mitten 0,2-0,3 m st, ställvis löst liggande och i vissa fall uppkastad röjningssten. I anslutning till röset är flera stensträngar, totalt ca 180 m l 2,5-3,5 m br och 0,1-0,4 m h. I övrigt som i nr 5.

Raä nr 226, Algutsrum socken

Beskrivning: Röjningsröseområde, ca 50 x 50 m (NÖ-SV), bestående av ett flertal stora oregelbundna rösen med röjningssten, flera av vilka har vällagda kallmurade sidor. Det största röset mäter omkring 30 x 20 m, och höjden uppgår ställvis till uppskattningsvis 4 m. Formen är oregelbunden, och kallmurade partier är synliga i flera nivåer. Stenmaterialet är mestadels rundat och består av ca 0,1-0,5 m stora gråstenar. Strax Ö om detta röse ligger ett mindre likartat röse, som mäter ca 8 x 15 m och är ca 1,5 m h. Formen är närmast rektangulär, och runt större delen av kanten kan en tydlig kallmurning ses. Stenmaterialet är rundat och utgörs av 0,1-0,5 m stora gråstenar. Från dessa båda rösen löper flera vällagda stenmurar ut. Påträffades i samband med en kulturhistorisk utredning 2009. (RAÄ dnr 321-3213-2009)